

depends on the appropriate regulatory framework, information provision in the form of databases of listeners, teachers, educational materials that allow you to organize classes quickly and efficiently.

Conclusions. In the context of reforming the health care system in Ukraine the process of implementation of distance education needs to be improved and adapted not only to the conditions of functioning of the primary care unit, but also to the subjective perception of doctors. An important element of distance learning at the postgraduate stage of the education of a general practice – family medicine doctors is an independent, purposeful work with using modern information technologies.

Key words: general practice-family medicine, distance education, technology of education.

Стаття надійшла 09.02.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-1-2-143-268-270

УДК 608.1+614.22

Федоров С. В.

МОТИВАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

serfed@i.ua

Вступ. Необхідність зміни вітчизняної системи післядипломної медичної освіти зумовлена численними факторами: стрімким зростанням обсягів медичних відомостей; швидкою зміною самого розуміння подій, фактів, явищ; недостатнім часом на передавання необхідних знань; нескінченним розмаїттям фізіологічних і патологічних станів організму людини тощо [1].

Міністерство охорони здоров'я України в 2017 році запропонувало для громадського обговорення проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я», який розроблений із метою створення основних організаційних засад функціонування системи безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я, оновлення нормативно-правової бази, враховуючи зміни законодавства України про освіту.

Відповідно до згаданого документу, безперервний професійний розвиток фахівців у сфері охорони здоров'я – це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття ними вищої освіти у сфері охорони здоров'я та післядипломної освіти в інтернатурі, що дозволяє фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності відповідно до потреб сфери охорони здоров'я та триває впродовж усього періоду професійної діяльності [2]. Важливим елементом професійного розвитку фахівців є мотивація до навчання.

Метою даної роботи є узагальнення основних видів мотивації та її ролі у післядипломній освіті лікарів на етапі інтернатури.

Об'єкт і методи дослідження. Вивчення, аналіз та синтез сучасних даних літератури, які відображають особливості формування системи безперервної освіти лікарів.

Результати дослідження та їх обговорення. Проект «Положення про систему безперервного профе-

сійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» передбачає рівні можливості всім лікарям для безперервного професійного розвитку. Він включає: періоди підвищення кваліфікації фахівців та підготовки у лікарській резидентурі, аспірантурі, докторантурі, на циклах спеціалізації, тематичного удосконалення, курсах інформації та стажування після отримання (підтвердження) медичним або фармацевтичним працівником відповідної кваліфікації, а також професійну самоосвіту [2].

Важливим елементом безперервного професійного розвитку лікарів та провізорів є різні форми професійної самоосвіти: участь у фахових нарадах, семінарах, науково-практичних конференціях, симпозиумах, з'їздах, виставках, в симуляційних тренінгах, майстер-класах, курсах з оволодіння практичними навичками під час проведення конференцій, стажування в клініках інших країн, дистанційне навчання, у тому числі електронне через фахові Інтернет-ресурси.

Без сумніву, професійна самоосвіта неможлива без мотивації. Відомо, що мотивація – це сила, яка рухає особу в певних поведінкових реакціях. Це – головна концепція, що є важливою в усіх сферах життя (освіті, спорті, здоров'ї, міжособистісних стосунках тощо [3].

На нинішній день існує чимало теорій мотивації (табл.). Кожна з них має власні позитивні та негативні сторони. У більшості випадків вони доповнюють одна одну.

Професійна підготовка майбутнього лікаря – тривалий процес формування його не лише як фахівця, але і як особистості з пошуково-творчим клінічним мисленням, особистісною спрямованістю на творчий саморозвиток і професійне самовдосконалення впродовж усього життя. В умовах ринкової економіки, коли надання медичних послуг набуває професійної конкуренції та висувають нові вимоги до особистості лікаря, зростає потреба в активізації його творчого потенціалу [4]. Після закінчення вищого

Основні теорії мотивації

Теорія	Автори	Основні концепції
Необхідність досягнення	Murray	Ґрунтується на тесті самоусвідомлення
Теорія руху	Hull	Потреба в зміні поведінкових реакцій, що призводить до сатисфакції цієї потреби
Ієрархія потреб	Maslow McLelland	Базові потреби та потреба власної актуалізації. У випадку задоволення базових потреб самоактуалізація домінує в свідомості Присутність загального мотиву, який визначає поведінку в різних ситуаціях
Очікування значення	Atkinson	Принцип «мотивація заради уникнення невдачі» – основа мотивації
Теорія соціального пізнання	Bandura	Мотивація залежить від відчуття власної ефективності
Теорія самовизначення	Deci, Ryan	Два типи мотивації: внутрішня (для особистісних інтересів) та зовнішня (для специфічних цілей)
Теорія цілей	Pintrich	Мотивація пояснюється основними цілями

Примітка: адаптовано за Kusurkar R. [5].

медичного навчального закладу освітня діяльність майбутнього лікаря має трансформуватись у професійну з відповідною конкретизацією потреб, цілей, засобів і результатів [4].

У процесі формування творчого потенціалу майбутніх лікарів значну роль відведено роботі в університетській клініці, основними завданнями якої є розробка, апробація та впровадження нових організаційних і медичних технологій надання медичної допомоги й забезпечення умов для оволодіння ними практичних навичок; запровадження гнучких навчальних програм, дистанційного навчання, максимальне використання в лікувально-діагностичному та навчальному процесах сучасних інформаційних технологій; органічне поєднання освіти, науки й медичної практики; створення системи підвищення якості науково-дослідної та клінічної роботи студентів; виховання майбутніх лікарів на засадах загальнолюдських цінностей і професійної етики [5].

Метою професійної підготовки майбутніх лікарів є цілеспрямоване, кероване формування в них творчого потенціалу, що потребує вирішення ряду завдань: 1) формування мотиваційно-ціннісного компонента творчого потенціалу майбутніх лікарів, який передбачає забезпечення сформованості системи мотивів та особистісних цілей, позитивного ставлення до творчості, творчого потенціалу, ціннісних орієнтацій, в основі яких – професійна культура медика; 2) формування деонтологічного компонента творчого потенціалу, що визначає оволодіння психолого-педагогічними знаннями про сутність та складники моралі й медичної етики, особливості їх прояву у сфері професійної діяльності; 3) формування мисленне-

во-мовленнєвого компонента творчого потенціалу майбутніх лікарів, що забезпечує розвиток творчого й клінічного мислення студентів-медиків, культури спілкування, навичок ведення професійного діалогу, збагачення запасу термінологічної лексики з медичної галузі; 4) формування операційно-діяльнісного компонента творчого потенціалу майбутніх лікарів, що сприяє вдосконаленню творчих і комунікативних умінь та навичок, клінічного мислення студентів, здатності генерувати нові ідеї, прогнозувати клінічну ситуацію; активізує потребу в творчому самовираженні й готовність до професійної самореалізації [5].

Висновок. Таким чином, мотивація – ключовий фактор успішного навчання. Покращення мотивації лікарів-інтернів є важливим елементом професійного зросту та невід’ємною часткою безперервної професійної освіти.

Література

- Voronenko YuV, Mincer OP. Bezperervnyy profesiyniy rozvytok likariv i provizoriv – novi pryncypy pobudovy systemy. Medychna osvita. 2011;2:41-4. [in Ukrainian].
- Proekt Postanovy Kabinetu ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia polozhennia pro systemu bezperervnogo profesiynogo rozvytku fahivciv u sferi ohorony zdorovya. Available from: <http://www.apteka.ua/article/434811> [in Ukrainian].
- Kusurkar R. Motivation in medical students. Uetgiverij BOXpress, 2012:377.
- Sluhenska RV. Rozvytok duhovno-tvorchogo potencialu maybutnih likariv jak pedagogochna problema. Pedagogichni nauky. 2013;64:326-33. [in Ukrainian].
- Sluhenska RV. Pedagogichni zasady rozvytku profesiynogo klinichnogo myslennya maybutniogo likara v procesi formuvannia jogo duhovno-tvorchogo potencialu. Molodyj vchenyj. 2015;3(18):34-7. [in Ukrainian].

МОТИВАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

Федоров С. В.

Резюме. Метою даної роботи є узагальнення основних видів мотивації та її ролі у післядипломній освіті лікарів на етапі інтернатури. Розглянуті основні положення принципу безперервного професійного розвитку лікарів-інтернів та ролі мотивації в процесі післядипломного навчання. Наведені основні теорії мотивації. Від-

мічено, що мотивація – ключовий фактор успішного навчання. Покращення її у лікарів-інтернів є важливим елементом професійного зросту та невід’ємною часткою безперервної професійної освіти.

Ключові слова: мотивація, безперервний професійний розвиток лікарів.

МОТИВАЦИЯ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ БЕСПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ

Федоров С. В.

Резюме. Целью работы было обобщение основных видов мотивации и ее роль в последипломном образовании врачей на этапе интернатуры. Рассмотрены основные положения принципа непрерывного профессионального развития врачей-интернов и роли мотивации в процессе последипломного обучения. Наведены основные теории мотивации. Отмечено, что мотивация – ключевой фактор успешного обучения, а ее улучшение – важный элемент непрерывного профессионального образования.

Ключевые слова: мотивация, непрерывное профессиональное образование.

MOTIVATION AS AN IMPORTANT ELEMENT OF CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF DOCTOR-RESIDENTS FORMATION

Fedorov S. V.

Abstract. Motivation is force that drives a person in certain behaviour. It's a broad concept which is important in all spheres of life (education, sport, interpersonal relationships, health etc.). The field of medical education has become interested in motivation recently, having always assumed that medical students must be motivated because of their commitment to highly specific training, leading to a very specific profession. However, motivation is a major determinant of the quality of learning and success, the lack of which may well explain why teachers sometimes observe medical students who are discouraged, have lost interest or abandon their studies, with a feeling of powerlessness or resignation.

Many studies have illustrated that, despite the time and cost, a large number of students have changed or quit the field of studying. This failure to the large extent may be due to lack of knowledge about the field; that is, unfamiliarity of the learning context for students, or lack of motivation in the field. Due to the significance of educational motivation in students' success in recent decades, psychologists have endeavoured to pinpoint the factors that greatly influence motivation. The ability and willingness of instructors in teaching encouragement, attention to individual differences, as well as the appropriateness of the curriculum, higher education officials' attention to the problems of the university and training equipment all have effects on students' educational motivation. Researchers founded that students who have a close relationship with their teacher are more motivated to learn. As mentioned above, there is a close association between motivation and learning, educational achievement, and even in the learners' job satisfaction. Most studies have focused only on students' motivation levels. Improving doctors' motivation is generally viewed as important because high achievement is due to high motivation, with related to factors both inside and outside of motivation.

Key words: motivation, continuing professional development.

Стаття надійшла 09.02.2018 року